



Kiadja: A FÖLDMIVELÉSÜGYI M. KIR. MINISZTÉRIUM  
AZ „ORSZÁGOS HALÁSZATI EGYESÜLET“ HIVATALOS KÖZLÖNYE

MEGJELENIK minden hó 1-én és 15-én.  
Az Országos Halászati Egyesület tagjai ingyen kapják.  
Nemtagoknak előfizetési díj: Egész évre 6 K, fél évre 3 K

Szerkeszti: RÉPÁSSY MIKLÓS.  
Szerkesztőség: Budapest, V. Ügynök-utca 19. szám., IV. emelet.  
A lapra vonatkozó mindennemű közlemények a szerkesztőséghez intézendők.  
Hirdetéseket a lap számára a „Patria“ r.-t. Budapest, Üllői-út 25. vesz fel.

TARTALOM: Hivatalos r.sz. — A budapesti vásárcsarnok és halforgalmunk. Répássy Miklós. — Elszaporodott a naphal és a pisztráng-szigér a Drávában. Dr. Vutskits György. — Tájékoztató az édesvízi halászatról és halgazdaságról. (Folytatás.) Répássy Miklós. — Társulatok. Egyesületek. — Vegyések. — Tárca. M. D. — Hirdetések.

## HIVATALOS RÉSZ.

A m. kir. földművelésügyi miniszter az *alsófehérvármegyei marosmenti halászati társulat* alapszabályait és üzemtervét f. évi 66,313. sz. a. kelt elhatározásával jóváhagyta.

### A budapesti vásárcsarnok és halforgalmunk.

Írta: Répássy Miklós.\*

A főváros megfelelő, tehát egészséges, jó és lehetőleg olcsó élelmiszerét biztosító szervek között bizonyára elsőrendű fontossággal bírnak a budapesti vásárcsarnokok. E csarnokok közül az I—V. számúak már több mint 15 év óta fennállnak, mert még 1897. február 16-án nyitották meg azokat; ennyi idő mindenestre bőven elegendő arra, hogy az élelmiszerkereskedelem egyes ágaiban való befolyásukat, hatásukat, eredményüket meg lehessen ítélni és bizonyára nem volna érdektelen hivatalos részről a bennünket érdeklő halkereskedelemnek ez intézményekkel kapcsolatban való alakulását is megfelelő tanulmány tárgyává tenni. Ez alkalommal röviden csak néhány dologra akarnám szíves figyelmüket felhívni, melyekkel, szerény véleményem szerint, első sorban kell tisztában jönnünk, ha a székesfőváros halkereskedelméről helyes képet akarunk nyerni.

A vásárcsarnokok megnyitásával egyidejűleg megszűntek a vásárcsarnokok övezetén belül létező nyílt élelmiszerpiacok is, így a Háltéren volt halpiac is. Az élő és friss halakkal foglalkozó halkereskedelem ezzel úgyszólván teljesen a vásárcsarnok intézmény hatáskörébe került, mert ha kivülből fekvő nyílt piacokon esetleg

árúsítottak is még élő vagy friss halat, azt a kiskereskedők a központi nagy csarnokból kapták; áruházak pedig nálunk még halárúsítással ma sem foglalkoznak; úgynevezett halcsarnok, a mely a vásárcsarnokoktól független, tudomásom szerint ma is csak egy van a fővárosban: a Deák-téren.

A halkereskedelemnek ez a vásárcsarnokokba való, hogy úgy fejezzem ki: centralizálása, a vásárcsarnokok hatósági szervezete mellett igen szerencsés módot s alkalmat adhat arra, hogy ennek a kereskedelemnek a főváros élelmiszerét érdeklő minden fázisa, tünete nyilvántartassék.

Ezen tünetek egyik legjellemzőbbje az *áralakulás*, a melyet hivatalos s így *hiteles* jegyzések állapítanak meg.

Budapest székesfőváros vásárcsarnokainak 1906. és 1911. évi évkönyvei táblázatokba foglalva adják meg 15 évre vonatkozólag a vásárcsarnokban forgalomban lévő élelmiszerek árait. A halakra vonatkozólag igazán semmi kívánni valót nem hagyó részletességgel. A táblázatokban külön vannak feltüntetve először az *élő édesvízi* halak árai nagyban és kicsinyben és pedig a nagy és kis *ponty*, nagy és kis *harcsa*, nagy és kis *csuka*, *dunai fogas* (süllő), *kárász*, *czompó*, *márna*, *keszeg*, *pisztráng*, nagy és kis *kecsege*, *angolna* és apró kevert hal árai. A jegelt (nem élő) halaknál a fent elősoroltakon kívül (az angolna kivételével), az *oroszfogas* (süllő), a *balatoni* nagy és kis *fogas*, *rajnai lazac*, *sőreg*, *tok* és *viza* árai. A tengeri halak közül pedig nem kevesebb, mint 18 faj árai kicsinyben; végül ebbe a sorozatba tartozólag a nagy és kis folyami rák, különféle tengeri rákok, osztriga, teknősbéka, békacomb és a konzervált halak és kaviár árai.

A napi árakból havi átlagárakat és azokból ismét évi átlagárakat számítanak. (I.—IV. táblázat.)

E rengeteg sok adat közül a leginkább tömegárúként szereplő s így a közfogyasztást leginkább érdeklők

\*) Előadta az O. H. E. f. évi október hó 9-én tartott nyílt ülésén.

I. táblázat. Élő édesvízi halak árai Budapesten.

Évek	Ponty nagy		Ponty kicsiny		Harcsa nagy		Harcsa kicsiny		Csuka nagy		Csuka kicsiny		Fogas, süllő, dunai		Czompó		Kárász	
	nagyban	kicsinyben	nagyban	kicsinyben	nagyban	kicsinyben	nagyban	kicsinyben	nagyban	kicsinyben	nagyban	kicsinyben	nagyban	kicsinyben	nagyban	kicsinyben	nagyban	kicsinyben
	1 k i l o g r a m m																	
	K	f	K	f	K	f	K	f	K	f	K	f	K	f	K	f	K	f
1897.	1·68	146	—	—	1·80	171	—	—	1·84	164	—	—	—	—	0·98	118	—	—
1898.	1·38	156	—	—	1·72	156	—	—	1·60	153	—	—	—	—	1·00	109	—	—
1899.	1·52	176	1·05	136	1·67	190	—	—	1·69	180	—	—	—	—	1·02	126	—	—
1900.	1·69	199	1·23	138	1·79	205	—	—	1·68	183	—	—	—	—	1·35	146	—	—
1901.	1·58	190	1·22	129	1·67	190	—	—	1·47	187	—	—	—	—	1·14	145	—	—
1902.	1·61	195	1·21	150	2·11	220	—	—	1·81	200	—	—	—	—	1·45	157	—	—
1903.	1·77	201	1·32	151	2·08	225	—	—	1·61	192	—	—	—	—	1·36	161	—	—
1904.	1·82	209	1·46	166	2·29	252	1·92	212	2·03	235	1·58	176	—	301	1·50	175	1·30	106
1905.	2·06	236	1·69	189	2·55	288	2·06	234	2·05	252	1·57	198	2·32	309	1·75	179	0·87	108
1906.	2·11	241	1·63	187	2·72	299	2·15	243	2·26	255	1·62	189	3·60	318	1·62	188	1·06	125
1907.	2·03	240	1·63	190	2·90	312	2·37	254	1·96	248	1·47	189	3·60	266	1·72	192	1·07	125
1908.	1·82	215	1·51	173	2·34	265	1·84	198	2·06	226	1·46	177	—	308	1·60	179	0·92	115
1909.	2·19	249	1·77	193	2·91	341	2·38	277	2·51	260	2·00	202	—	392	1·68	190	1·13	124
1910.	2·22	261	1·67	195	2·98	366	2·41	265	2·19	263	1·86	220	—	424	1·76	202	1·02	142
1911.	2·32	263	1·88	208	3·28	393	2·58	283	1·89	267	1·58	211	—	437	1·82	203	0·93	153

kicsinyben való árait a 230. lapon látható diagrammban foglaltam össze. A diagramm vízszintes vonala az éveket mutatja, a függvényesekre vannak az egyes éveknél megfelelő átlagárak felrakva.

Ha csak egy pillantást vetünk is e rajzra, azonnal látjuk, hogy az árak 1897. év óta 1911-ig szilárd következetességgel s nem kis mértékben emelkednek. Csakis az 1898. és rá tíz évre, az 1908. év kivétel, a mikor bizonyos csekély mérvű, de valamennyi fajra kiható, szinte törvényszerű árhanyatlás vehető észre; ez azonban gyorsan kipótlódott a következő években.

Az élő nagy ponty kilogrammja 1897-ben 146 fillér volt, 15 év múlva már 263 fillér, vagyis az áremelkedés

e fajnál ez idő alatt 80<sup>0</sup>/<sub>0</sub>; a vele rokon élő czompónál 18 f-ről 203 fillér, vagyis 70<sup>0</sup>/<sub>0</sub>, az élő nagy csukánál 164 f-ről 267 f, vagyis 60<sup>0</sup>/<sub>0</sub>, az élő harcsánál pedig éppen 171 f-ről 393 f-re, vagyis 130<sup>0</sup>/<sub>0</sub>! Az élő nagy kecsegét már inkább csak kuriuzomként említtem, mert annak ára 290 fillérről 824 fillérré emelkedett, tehát 180<sup>0</sup>/<sub>0</sub>-kal nőtt.

Az élő pisztráng ára emelkedett még aránylag legkevésbé, mindössze 18<sup>0</sup>/<sub>0</sub>-kal; de annak ára már 1900-ban is, a mikor először jegyezték 1358 fillér volt kilogrammonként; 1911-ben aztán elérte az 1545 f átlagot. Ennek az évnek 7 hónapjában (márczius—szeptember) azonban állandóan 1600 fillér volt.

### Az orada.

— Tárca a „Halászat” számára. —

Írta: M. D.

Az orada vagy arany durbincs (*Chrysophris aurata*) egyike a legfinomabb tengeri halaknak. Az ő húsát fizetik meg a legdrágábban. De már az alakja is fejedelmi. A nagy púpos hát, merész hajlású orr bizonyos fokú méltóságot kölcsönöznek külsejének.

A vízben ritkán tűnik fel. A kikötőben ugyan egyszer-mászor látják, amint a fenéken, a parttal egy irányban, elvonul. Alig mozdul hatalmas farka, mégis szépen halad. Itt is, ott is megáll egy-egy lyuk vagy a kőgát repedése előtt, s orral neki fordul. Ilyenkor valami rákot vagy egyéb hulladékot talál. Aztán féloldalt billen s egy másodpercre megcsillan ezüstszínű hasa, azzal tovább halad.

Leginkább rákokkal táplálkozik. Legjobban szereti a piros scampit (olv. szkampi) és a kicsi schilát (olv. szkila) de nem veti meg a többi rákfajt sem. Eszik kisebb halakat is, különösen a szardellát, sőt szükség esetén hulladékot is.

Az életmódjához alkalmazkodva leginkább rákkal, ezek között is a legszívesebben scampifarokkal halásznak rá. Lehet ugyan szardellával is fogni, de itt, eltekintve azoktól a nehézségektől, a mit már a tengeri süllő fogásánál is említettem: hogy a kishal tönkreteszi a csalt; még az a valószínű eshetőség is fennáll, hogy a mikor a durbincs szétmorzsolja a halacsakát, a kemény horogról gyanút fog s az egészet kiköpi. A ráknál másképp áll a dolog. Mert míg ott a kemény burkot szétmorzsolja, az összetörött kemény héjja együtt gyanútlanabban, ismétlem: csak gyanútlanabban nyeli le a szintén

kemény horgot. Mert ha csak a legkisebb gyanús dolgot is észreveszi, annak még csak a közelében sem marad.

Már pedig a durbincsnál nagyon is szükséges az, hogy a horgot lenyelje.

Mint afféle rákező állatot, a természet az áldozat megragadására szolgáló rendes fogakon kívül az első és felső szájjadlason néhány sor fogszerű csontkidudorodással látta el, melylyel persze a rákok kemény szarufedőjét könnyűszerrel szétropogtatja. Már most egy 3 cm. átmérőjű oradaszájban az ajak mentén végig húzóódó 1 cm. széles csontfogsor majdnem az egész helyet elfoglalja, s a mi csekély húsos rész még marad, az már csaknem egész a torkában van. Szükséges tehát, hogy a csali a horoggal együtt a fogai megett, azaz a torkában legyen.

A fogai mögött, de nem mélyebben!

Mert ha véletlenül jobban, vagy egészen lenyelte a horgot: a hal nincs megfogva. Ilyenkor ugyanis a patony (selyemhernyóbél, vagy amint az olaszok hívják „fil’ de spagna”) kerül a fogai közé, a mit persze könnyű szerrel széttharap s aztán „egy” horoggal s „egy” tapasztalattal gazdagabban odébb áll!

De a mikor jól meg van fogva, még akkor is megeshetik, hogy a horog szára nem simul egészen oda a fogaihoz, a mely esetben még a horgot is széttöri.

Ennek a sok nehézségnek tulajdonítható, hogy habár az aranydurbincs falánkabb a tengeri süllőnél, s nem is annyira óvatos: mégis nehezebb megfogni, mint a branzint.

De lássuk egy kissé a horgot is! Horgász eszközünk áll: egy parafatartóból, 35—40 pessi (olv. pesszi) hosszú lószőrfontból

II. táblázat. Élő édesvízi halak és élő rák árai Budapesten.

Évek	Márna		Keszeg		Kecsege nagy		Kecsege kicsiny		Pisztráng		Angolna		Apró, kevert hal		Rák, édesvízi, nagy		Rák, édesvízi, kicsiny			
	nagyban	kicsinyben	nagyban	kicsinyben	nagyban	kicsinyben	nagyban	kicsinyben	nagyban	kicsinyben	nagyban	kicsinyben	nagyban	kicsinyben	nagyban	kicsinyben	nagyban	kicsinyben		
	1 k i l o g r a m m																1 d a r a b			
	K	f	K	f	K	f	K	f	K	f	K	f	K	f	K	f	K	f		
1897.	1·00	127	—	—	—	290	—	—	—	—	—	—	—	0·50	54	—	18	—	—	
1898.	1·00	124	—	—	—	334	—	—	—	—	—	—	—	0·56	61	—	23	—	—	
1899.	1·08	124	—	—	2·49	285	—	—	—	—	—	—	—	0·46	61	0·34	29	0·14	10	
1900.	1·16	136	—	—	3·27	378	—	—	—	1358	—	300	—	0·52	65	0·20	27	0·08	11	
1901.	1·03	134	—	—	3·26	325	—	—	—	1483	—	—	—	0·46	73	0·17	27	0·07	9	
1902.	1·03	133	—	—	4·43	467	—	—	11·00	1400	—	290	—	0·68	78	0·28	28	0·05	10	
1903.	1·07	140	—	—	—	512	—	—	—	1393	—	—	—	0·77	80	0·28	38	0·06	11	
1904.	1·05	153	—	—	—	677	—	500	—	1315	—	400	—	0·81	84	0·27	33	0·07	11	
1905.	—	174	—	—	4·10	651	2·89	471	—	1213	—	348	—	0·66	100	0·38	47	0·05	12	
1906.	—	176	—	—	—	731	—	496	—	1396	—	386	—	0·76	105	0·54	50	0·19	11	
1907.	1·53	175	—	—	5·55	716	4·50	478	12·06	1294	—	400	—	0·90	120	0·47	56	0·07	11	
1908.	1·36	166	—	122	4·50	459	3·50	331	13·47	1400	—	—	—	0·90	182	—	54	—	10	
1909.	1·56	183	1·30	128	7·62	710	6·30	421	14·57	1488	—	—	—	1·07	97	—	53	—	15	
1910.	1·49	201	1·28	166	6·16	824	3·58	598	14·79	1417	—	—	—	0·99	115	—	54	—	10	
1911.	—	200	—	185	—	824	—	542	16·00	1545	—	—	—	1·16	137	0·49	74	0·10	15	

A jegelt halak közül a nagy ponty ára 103 f-ről 166 f-re emelkedett, tehát 60%-kal nőtt; a czompóé 90 f-ről 118 f-re, tehát 30%-kal, a nagy csukánál 94 f-ről 146 f-re, tehát 55%-kal, a nagy harcsánál pedig 136 f-ről 263 f-re, tehát 90%-kal.

Hogy még a rákot is megemlítssem, annak darabonként való ára (nagy példányoknál) 1907-ben 18 fillér volt, 1911-ben pedig már 74 fillér, az emelkedés tehát több mint 300%, vagyis ez az árú tartja e tekintetben a rekordot.

A tengeri halak árai különleges fontossággal a mi piacunkon nem bírtak, mert a mint mindjárt rámutatok, csak nagyon rövid ideig szerepeltek forgalmunkban.

Hogy ez a drágulás nemcsak éppen a halaknál volt meg, illetőleg, hogy bizonyos általános befolyások: népszerűség szaporodása, munkabérek emelkedése stb. stb. minden irányban drágulást idéztek elő, azt az V. táblázat mutatja, melyben fel van tüntetve az I. rendű leveshús, az őzcomb és a szövetkezeti vaj ára. Az I. rendű leveshús ára, a mint kivehető, ugyanezen időszak alatt kilogrammonként 142 f-ről 205 f-re emelkedett, vagyis 45%-kal nőtt, az őzcomb ára 205 f-ről 276 f-re, vagyis 35%-kal, a szövetkezeti vajé pedig 295 f-ről 386 f-re, vagyis 30%-kal. Azonban a halnál, különösen pedig az élőhalnál jóval nagyobb a drágulás, mint ezeknél az élelmi cikkeknek, a melyek fogyasztói bizonyára leg-

(egy pesszi a kitért karok szélessége; egy felnőtt embernél tehát 1·50—2·00 méter) és vagy két pesszi selyemhernyóbélből. (A tengerparton a halászatnál soha sem használják a métert. Sőt a boltokban is per „pesszi” adják el a kész horogzsinórt.) A selyemhernyóbél végén van aztán a horog.

A horogtartásra a parafa a legalkalmasabb, mert ha a készség a vízbe esik, fenntartja azt, aztán bele lehet szűrni a horgot, ha abba hagytuk a halászatot. Lószőrnek pedig az a nagy előnye van a zsinóggal szemben, hogy a vízben alig látszik; meg aztán ha a hal ránt egyet, a vizes rugalmas lószőr mint a gumi nyúlik, de nem szakad el. A lószőrszíneg 6—15 lószőrből van fonva. A 6-os túlgöngye; azt egy kicsit erősebb hal elszakíthatja. A 15-ös elég erős lenne, csakhogy túlnehéz: ennél fogva rögtön egész hosszában leszáll a fenékre, a hol a víz a moha közé mossza. Ha ilyenkor hal akad a csalin, a zsinór akadozik, s ekkor egyrészt mi sem veszünk észre semmit, másrészt a durbincs is gyanút fog s nyugton marad.

A halászásra a kikötő csendesebb helyei, vagy a védőgátvégek a legalkalmasabbak. Itt a víz piszkos: a hal nem lát annyira; a fenék piszkos kövei között a rák is szívesebben húzódik meg, mint a tiszta vízben, hol a hulladék is kevesebb: ennél fogva a durbincs is szívesen tartózkodik itt, s végre a víz itt azonnal mély s nem kell a horgot nagy távolságokra kihordani.

Miután helyünket elfoglaltuk, lecsavarjuk a horogzsinórt s a vízbe engedjük, hogy kiegyenesedjék. Aztán kihúzzuk s szép karikákba rakva kiterítjük a partmentén. A legnagyobb gonddal most a csali felrakásához kezdünk. Ha nagyobb rákkal halászunk, a horgot beléje rejtjük, hogy annak semmi része ki ne álljon, anélkül, hogy a rákot

szemmelláthatólag megsértenők. Ha kicsi rák a csali (például a schila), úgy azzal tele aggatjuk a horgot, persze most is úgy, hogy a horogból egy szemnyi ki ne látszódjék.

Ezzel a dologgal elkészülve, a horgot kisebb lendülettel a kellő távolságra vetjük ki.

(Megjegyzem, hogy sem a patonyon, sem a horogzsinóron semmi ólom, vagy egyéb nehezéknek lenni nem szabad. A kezdők a kidobásnál kavicsot is használhatnak, a mit úgy kell a horog mellé kötni, hogy az esés közben leessen róla s az in azért kiegyenesedjék.)

Egy kis zsinórt engedve utána most aztán hagyjuk, hogy a csali, legyen az rák vagy kishal, a saját súlyánál fogva a fenékre süllyedjen.

Mikor ez megtörtént, a zsinórt kifeszítjük, de nem annyira, hogy azáltal a csalit egyáltalán megmozgatnánk. A megfeszült zsinór kezünkben levő részét letesszük a földre, arra kisebb kavicsot, gyufafakatulyát vagy egyéb nem nagyon nehéz dolgot helyezünk, s e megé háztetőszerűen meghajlított pléhdarabot állítunk fel, hogy abban az esetben, ha a zsinór megmozdulna, zörgéssel figyelmeztessen bennünket.

Ezzel aztán elvonulhatunk a háttérbe, a hol sokkal zavartalanabban mozoghatunk.

Mikor aztán halljuk, hogy a pléh megzörren, avagy — s a mi sokkal gyakrabban történik: hogy az orada kirántotta a kavics és a pléh alól a zsinórt, odaugrunk s megkapjuk a fonatot, mely most már gyorsan perdül le a tengerbe, hirtelen megfeszítjük újra s ha érezzük, hogy a hal még tartja a horgot: gyorsan bevágunk.

Hogy a bevágás mikor történjék, azt nem lehet paragrafusokba szedni, ahhoz már gyakorlat kell.

III. táblázat. Jegelt édesvízi halak árai Budapesten.

Évek	Ponty nagy		Ponty kicsiny		Harcsa nagy		Harcsa kicsiny		Csuka nagy		Csuka kicsiny		Fogas, süllő oroszló		Fogas, süllő dunai		Fogas, balatoni, nagy		Fogas, balatoni, kicsiny	
	nagyban	kicsinyben	nagyban	kicsinyben	nagyban	kicsinyben	nagyban	kicsinyben	nagyban	kicsinyben	nagyban	kicsinyben	nagyban	kicsinyben	nagyban	kicsinyben	nagyban	kicsinyben	nagyban	kicsinyben
	1 k i l o g r a m m																			
	K	f	K	f	K	f	K	f	K	f	K	f	K	f	K	f	K	f	K	f
1897.	0·98	103	—	—	1·26	136	—	—	0·86	94	—	—	—	134	—	—	—	—	1·26	137
1898.	0·78	85	—	—	0·86	112	—	—	0·68	81	—	—	—	155	—	—	—	—	1·36	167
1899.	0·83	102	0·54	73	0·99	134	—	—	0·80	93	—	—	1·37	168	—	—	—	—	1·73	190
1900.	0·91	112	0·61	74	1·01	147	—	—	0·85	95	—	—	1·51	176	—	—	—	—	1·98	204
1901.	0·78	109	0·51	67	0·88	153	—	—	0·66	93	—	—	1·55	175	—	—	—	—	2·54	192
1902.	0·83	105	0·54	72	1·13	162	—	—	0·72	90	—	—	1·62	180	—	—	—	—	2·55	277
1903.	1·09	115	0·79	83	1·30	166	—	—	0·88	99	—	—	1·66	192	—	—	—	—	2·67	268
1904.	1·16	124	0·90	93	1·38	184	1·15	126	1·15	128	0·93	89	1·54	179	2·37	219	3·51	370	2·87	251
1905.	1·31	144	1·07	107	1·61	203	1·23	142	1·24	133	0·89	91	1·85	187	2·65	234	3·63	393	2·59	293
1906.	1·39	150	0·96	101	1·63	218	1·06	133	1·11	124	0·80	85	1·65	193	2·73	251	4·00	433	3·85	281
1907.	1·30	144	0·87	96	1·57	212	1·08	131	1·12	137	0·76	89	1·79	209	2·29	247	4·30	475	2·95	261
1908.	1·14	135	0·78	88	1·52	206	1·01	118	0·97	123	0·68	82	1·91	189	2·02	198	—	432	1·95	221
1909.	1·32	152	0·91	95	1·68	231	1·22	140	1·19	130	0·82	87	2·62	186	2·20	226	—	436	—	262
1910.	1·49	170	0·94	104	2·01	264	1·50	175	1·18	155	0·84	102	—	227	2·26	241	—	496	—	274
1911.	1·44	166	1·05	115	1·88	263	1·33	160	1·20	146	0·82	99	2·31	231	2·43	239	—	509	—	290

főképp azok köréből kerül ki, a kiknek vagyoni viszonyai a halevést is megengedik. Ebből aztán önként következik, hogy a halaknál valami különleges okok működtek közre az árak ilyen különleges felhajtásánál.

Közbevetőleg megjegyezve, a vásárcsarnoki árjegyzéseket, miután azok pontos s megbízható megejtésére minden eszköz rendelkezésre áll, a mint azt már említettem is, teljesen hitelesnek kell elfogadnunk. Hogy azonban e téren is van, vagy lehet kívánni való, azt azért gondolom, mert az imént említett táblázatok egyes esetekben azt a különös jelenséget mutatják, hogy az árak a kicsinyben való árúításnál kisebbek voltak, mint a nagyban való eladásoknál. Így pl. az élő nagy harcsa

kilogrammjának átlagára 1897-ben nagyban 180 fillért mutat, kicsinyben pedig csak 171 fillért; 1898-ban nagyban 172 fillért, kicsinyben 156 fillért. Az élő nagy csuka s a jegelt kis kecsge is drágábbnak van jelezve mind a két évben a nagyban való eladásoknál, mint a kicsinyben való árúításnál, az élő ponty ára csak 1897-ben mutatja ezt az ellenmondást, a ráké úgy a kicsinyé, mint a nagyé pedig 1899-ben. A jegelt kis csukáé 1904-ben, az élő pisztrángé 1910-ben és 1911-ben.

Ha volna valami ismert magyarázó oka ennek a különös dolognak, azt megjegyzésképp minden egyes esetben oda kellene fűzni, mert különben azt a hitet kelti, hogy sajtóhiba vagy esetleg még nagyobb hiba,

Ha már most sikerült megfognunk a halat, jön a fogás legérdekesebb, legizgatóbb része.

Az orada először szaladni akar, de látva, hogy ellentállásra talált, no meg aztán a szájában lévő friss seb fájdalomtól visszatartva: enged. Amint azonban annyira közel jut a kőparthoz, hogy fel foghatja a veszedelem valódi nagyságát: egy pillanat alatt megfordul s örült iramodással igyekszik vissza, oda, a honnan jött: az átláthatatlan piszkos sötét víz ismeretlen rejtekei felé.

Most már aztán fásztani kell a halat.

A fásztás nagyon egyszerű dolog. Az ember mind a két kezének három-három ujjával úgy fogja meg a lószőrfontot, hogy a hal csak nehéz munkával szaladhasson vele.

Igy nemsokára elfárad egy kissé s újra engedi magát húzni egy darabig, hogy aztán a parthoz közel érve újra elvágtszon valahova s mi csak azt láthatjuk, hogy hol jobbra, hol balra szalad az ujjaink közül a zsinór.

Ez így folytatódik, míg csak végképp ki nem fárad a hal. Hogy az mikor történik, az a hal nagyságától, a halászat idejétől — hogy milyen évszakban történik az — s végül a hal energikus, vagy kevésbé energikus voltától függ.

Ha már aztán a hal teljesen kimerült, a part mentén elhúzhatjuk az első lejáró lépcsőig, a hol valamelyik szíves halásztársunk lefárad és kis kézihálónkkal kiemeli a zsákmányunkat a vízből. Társ hijján az ember maga kénytelen lemenni, a mi elég körülményes dolog, tekintetbe véve, hogy a lejáró lépcső keskeny, kényelmetlen és sikos, meg aztán a hal is meggondolhatja még magát és neki iramodhatik még egyszer. Az azonban, hogy senki a közelben ne legyen — hála

Istennek! — elég ritkán szokott megtörténni, mert a hosszas mütét alatt rendszeren nagy csődület támad az ember körül s annak egyik-másik merészebb tagja annyira az ember közelébe tolakszik, hogy szabad mozgását is gátolja.

Segítő tehát akad bőven!

Ha hálónk nincs, akkor a hal kopolyú alá nyúlva emeljük azt a szárazra. A mi szintén nagyon körülményes nehéz és veszedelmes dolog, mert ha az illető halász uja az orada szájába kerül, azt a legjobb körülmények között összetöri, sőt a nagyobb példány teljesen szét is morzsolhatja.

Míg az ember a part mellett vonszolja zsákmányát, láthatja, a mint a teljesen kifáradt orada nyitja, majd hirtelen becsukja a száját: még most is elakarja harapni a fogai között levő kellemetlen valamit.

A kezdő halász rendszeren akkor szokta elveszteni zsákmányát, a mikor a hal a parttól nem messze megfordul. (Egyszerre egészen megfordulni ritkán szokott, rendszeren oldalt szalad először s csak úgy kifelé.) Ez oly hirtelen szokott megtörténni, hogy a legnagyobb figyelmet követeli. Mert ha az ember nem enged elég gyorsan utána horogint, egyszer csak azt veszi észre, hogy a fonál megkönnyebbült: a hal odébb állott. Akkor aztán verheti az illető a mellét: mea culpa, mea maxima culpa!

De mondjuk, hogy velünk nem esik meg az ilyesmi és megfogtuk, kifárasztottuk és a partra emeltük zsákmányunkat. Most aztán üt egy-egy hatalmasat a naptól forróra melegített, kemény kövezetre; majd meghajolva felemeli magát s visszacsúszni próbál a tükörsíma tengerre: de nem bír. Száját kitéti, kopolyú megnyílnak: de nem kap levegőt.

IV. táblázat. Jegelt édesvízi halak árai Budapesten.

Évek	Czompó		Kárász		Márna		Keszeg		Kecsege nagy		Kecsege kicsiny		Sőreg		Tok		Viza		Pisztráng		Apró, kevert hal	
	nagyban	kicsinyben	nagyban	kicsinyben	nagyban	kicsinyben	nagyban	kicsinyben	nagyban	kicsinyben	nagyban	kicsinyben	nagyban	kicsinyben	nagyban	kicsinyben	nagyban	kicsinyben	nagyban	kicsinyben	nagyban	kicsinyben
	1 kilogramm																					
	K	f	K	f	K	f	K	f	K	f	K	f	K	f	K	f	K	f	K	f	K	f
1897.	0.58	—	—	—	0.80	93	—	—	—	—	2.64	—	—	—	2.36	—	—	—	—	—	0.40	47
1898.	0.52	90	—	—	0.64	81	—	—	—	—	2.40	227	—	212	2.22	242	—	—	—	597	0.40	50
1899.	0.64	84	—	—	0.54	86	—	—	—	—	2.57	249	1.94	219	2.38	285	—	—	3.25	530	0.37	46
1900.	0.45	83	—	—	0.55	83	—	—	—	—	2.21	223	2.63	270	2.31	276	—	—	6.00	400	0.33	47
1901.	0.52	74	—	—	0.58	82	—	—	—	—	1.96	243	1.09	193	2.19	278	—	—	6.00	833	0.27	46
1902.	1.10	81	—	—	0.61	85	—	—	—	—	2.56	260	2.13	235	2.54	307	2.18	—	6.00	631	0.35	55
1903.	—	95	—	—	0.64	96	—	—	—	—	2.68	255	—	215	2.60	326	2.77	—	—	601	0.49	55
1904.	—	103	—	—	0.75	106	—	—	3.37	376	2.53	260	—	223	2.42	295	2.00	276	6.00	617	0.48	67
1905.	—	116	—	—	—	109	—	—	3.57	375	2.68	255	1.97	260	2.35	289	1.93	264	5.69	598	0.44	69
1906.	—	110	—	—	—	109	—	—	3.85	428	2.75	285	—	294	2.50	313	1.85	280	—	600	0.39	66
1907.	—	109	—	—	—	111	—	—	3.46	452	2.69	262	—	312	2.59	334	2.25	283	—	600	0.49	72
1908.	—	94	0.45	72	—	103	0.65	76	3.02	365	1.89	229	—	160	2.16	304	2.00	272	—	617	0.48	57
1909.	1.00	113	—	80	—	121	—	91	3.50	431	2.35	256	—	269	2.25	291	1.78	268	—	658	0.62	65
1910.	—	122	—	103	—	129	—	97	3.63	502	2.38	334	2.90	306	2.29	314	2.00	282	—	687	0.61	71
1911.	—	118	—	83	—	134	—	86	3.63	592	2.61	375	—	313	2.31	332	2.18	319	—	738	0.56	70

a minek az elkerülése annál inkább kívánatos, mert az árjegyzéseket, ismétlem, hatósági hitelességűnek szokás tekinteni.

A legközvetlenebb befolyást az áralakulásra minden-  
esetre a kereslet s kínálat közötti viszony szabályozza. A vásárcsarnoknál, a hol a kereskedelem bizonyos mértékű hatósági ellenőrzés mellett bizonyos fokú nyilvánosság alól ki nem vonhatja magát, nem is tételezhetünk fel más okot, a miért a hal oly nagyon megrágult, minthogy a főváros népességének szaporodásával a fogyasztási köre is növekedett, a nagyobb kereslettel azonban a kínálat többé lépést nem tartott. Tekintettel pedig arra, hogy nálunk halexportról egyelőre

Mi is leülünk egy kissé. Milyen jól esik a kiállott izgalom után a pihenés! Csak a nap ne sütné olyan eszeveszetten!

Az orada ugyanis ellentétben a folyami halakkal, délben eszik a legjobban, a mikor a nap a legmelegebben sül. Azért azonban egész nap lehet reá halászni, mert a mint fentebb említettem, nagyon falánk hal. Különösen a kicsinyeket éjjel nagy mennyiségben szokták horogra fogni. Szeptember és október hónapokban eszik a legjobban.

Az orada épp oly nagyra nő meg, mint a branzin. De hatkilósnál nagyobb darabot ebből sem lehet horogra fogni.

Azzal azonban, hogy a szárazon szemlélhetjük kifogott oradánk vergődését, nincs készen minden: még a horog a szájában van.

Felemelem. A száját egy kicsit-kicsit nyitva tartja, de ez nem elég. Ki próbálom hát nyitni jobban. Ha lehetne! Mert a mint észreveszi, hogy a szájában akarnak piszkálni, összeszorítja két állkapcsát, hogy azt valami szerszám igénybevétele nélkül nem lehet kinyitni.

Rendesen valami fadarabbal, vassal vagy késsel feszítjük széjjel a száját, aztán valami kavicsot teszünk a fogai közé, hogy szája kipeckelve maradjon. Így ha a horog nincs nagyon mélyen a szájában, valami idegen holmival és nem az ujjunkkal — kipiszkálhatjuk azt. Ellenkező esetben a kopoltyúi mögül kell benyúlnunk a torkába, a mivel persze a halat nagyon elcsunyítjuk.

Ha a horgot kiszedtük, folytathatjuk a halászást — a folyton megújuló, de nem apadó kíváncsiaktól körülvéve!

még alig beszélhetünk, mindebből az következik, hogy belföldi édesvízi haltermelésünk tulajdonképp még magának a fővárosnak igényeit sem képes megfelelően, azaz olcsón kielégíteni.

V. táblázat. Egyes élelmiszerek árai Budapesten.

Évek	Ia marhahús, leveshús		Őzszomb		Szövetkezeti vaj	
	nagyban	kicsinyben	nagyban	kicsinyben	nagyban	kicsinyben
	1 kilogramm					
	K	f	K	f	K	f
1897.	—	142	—	205	1.26	295
1898.	—	137	—	305	2.14	290
1899.	—	137	—	210	1.96	283
1900.	—	138	—	276	1.96	275
1901.	—	138	—	272	2.01	273
1902.	—	138	—	273	2.09	272
1903.	—	139	—	272	2.13	269
1904.	—	143	—	268	2.15	276
1905.	—	153	—	276	2.47	306
1906.	—	175	—	282	2.23	304
1907.	—	186	—	289	2.31	308
1908.	—	164	—	296	2.41	317
1909.	—	161	—	295	2.60	342
1910.	—	175	—	288	2.77	369
1911.	—	205	—	276	2.96	386

Magától értetődő, hogy ha itt *olcsóságról* szólok, az mindig relative értendő. Nevezetesen csak olyan értelemben lehet az olcsó árat is megszabni, ha a mellett úgy a termelő, mint a kereskedő is megtalálja a maga jól megszolgált polgári hasznát. A drágaság ott kezdődik, a mikor ez a polgári haszon, a fogyasztó rovására túlságos nagy kezd lenni.

Attól a sokat emlegetett *túltermeléstől* tehát még mindig nagyon távol vagyunk.

A vásárcsarnok 1906. évi évkönyvének adatai szerint a főváros maga is foglalkozott ezzel a kérdéssel ilyen értelemben akkor, a mikor a földművelésügyi m. kir.

minisztérium a mindjobban érezhető húsdrágaság ellen-súlyozására a városok figyelmét a haltenyésztésre hívta fel (85,448/906. F. M.). A tanács a miniszteri leiratot a vásárcsarnok igazgatóságának adta ki. Az igazgatóság a rendeletben foglaltaknak a közvetlen érdekeltekkel való tárgyalás végett értekezletet tartott 1907. január 3-án.

Az értekezleten csak a vásárcsarnoki *halkereskedők* vettek részt. Termelők s a termeléshez értők valószínűleg meghívást sem kaptak. A mit sajnosan kell megállapítanunk, mert ennek a következménye volt aztán a tárgynak az a szinte naiv módon való megvitatása, a melyről a felvett jegyzőkönyv tanúskodik.

Amikor pl. az egyik felszólamló azt imputálja a miniszteri rendeletnek, hogy „a drágább ponty helyett az értéktelen, silány minőségű, vaczak halat, a keszeget”

A történelmi hűség kedvéért megemlítendő még az az idevágó mozgalom is, mely külön *halcsarnok* létesítésére irányult. A központi vásárcsarnok halárúsai beadványnyal fordultak a székesfőváros tanácsához, hogy a központi vásárcsarnokkal szemben lévő parkirozott fővámterén halcsarnokot építtessen. A beadványban legjellemzőbb az az óhaj, hogy ebben a halcsarnokban minden árusító hely akként legyen elkülönítve, hogy a vevőt a szomszédos árusító hely tulajdonossa ne láthassa. A kérelmet a tanács a vásárcsarnok igazgatóságának jelentése alapján természetesen elutasította. (Folyt. köv.)

### Elszaporodott a naphal és a pisztráng-sügér a Drávában.

Ismeretes dolog, hogy Keszthelyen a nyári hónapokban kerül a legkevesebb hal a Balatonból a szárazra, mikor városkánkban nagyszámú fürdővendég időzik, kik közül többen azért keresik fel a magyar tenger mellett fekvő legnagyobb várost, hogy az üdülésen és fürdőzésen kívül halat is ehessenek.

Élelmes halkereskedőink úgy segítenek magukon és a fürdővendégeken is, hogy július és augusztus hónapokban részint a Dunából, részint a Drávából hozatnak halat.

Már a mult év nyarán megfigyeltem, hogy a Dráva mellett fekvő *Péterhida* községből szállított halak között mindig akad néhány naphal (*Eupomotis aureus*), néha pedig kilogrammszámra is.

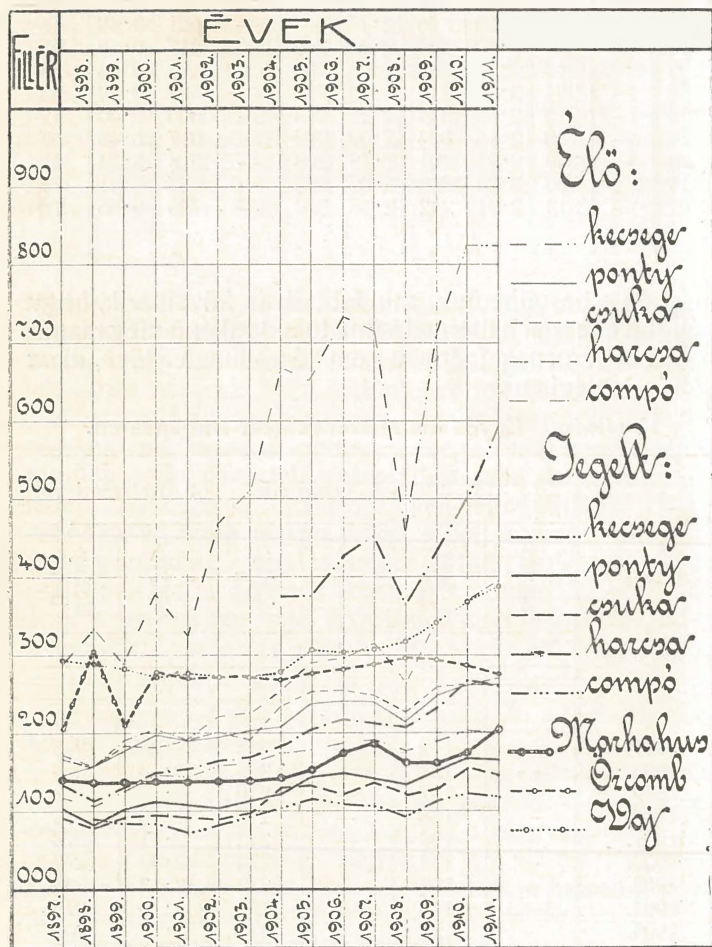
Az idén nyáron pedig azt tapasztaltam, hogy az innen küldött halak között pisztrángsügér (*Micropterus salmoides*) is volt, melyet külön kiválogatva és felfűzve „*drávai pisztráng*” néven küldöttek a keszthelyi halpiacra, hol őket szívesen megvették, habár ezen apróbb növésű, de jóízű halmak kilóját 2 korona 40 fillérért bocsájtották arába.

Hogy ezek az amerikai származású halak a *Somsich-Dr. Hirsch*-féle sárdi (somogy megyei) tógazdaságból szöktek ki, hol őket mesterségesen tenyésztik, azt már a „*Halászat*” 1909-ik évfolyamában megírtam. Ezen halak közül a naphal a Balatonban meghonosodott és elszaporodott, de a pisztrángsügér nem, azt is jeleztem ugyan-ezen folyóirat 1912. évfolyamában.

Amerikai eredetű indigenáink azonban nem elégedtek meg a Balaton tág és bővizű medenczéjével sem, hanem mint a szabadság világrészéből származó halak nyílt vizekbe vágytak és a Balatonból a Sió-csatornán át a Dunába vándoroltak ki. Innen küldött nekem — és pedig a Baja melletti Dunából *Palotay Irén* cziszterczita főgimnáziumi tanár meghatározás végett egy szép példány naphalat, mint olyan víziszárnyast, minőt még a legöregebb dunai halászok sem láttak soha és nem is ismernek.

Amerikai jövevényeink a Dunából a Drávába hatoltak fel és e folyónak kiöntéses helyein és holt ágaiban *Péterhida* község táján mindkét faj meghonosodott és el is szaporodott. A pisztrángsügérről *Répassy Miklós*: „Édesvízi halászat és halgazdaság” című művében azt írja, hogy a mi sügérünk rokona; hazájában azonban sokkal nagyobbra nő s átlagban 3—4 kilogramm súlyt ér el. Gyarapodása csekély alkalmazkodó tehetsége következtében nálunk jóval lassabb. A piacra szerinte alig került.

Tény az, hogy a sárdi tógazdaságból ezen tavak vizének levezető csatornáján át a „Nagyberek” kör-csatornájába és innen a Balatonba vándorló amerikai



A halak s néhány élelmiszer árváltozását feltüntető rajz.

ajánlja tenyésztésre, de ő, már t. i. a felszólamló „ily termelésbe üzleti érzékkel be nem megy”, csak azt árulta el, hogy a miniszteri leiratot teljesen félre, illetőleg egyáltalán meg nem értette. A haldrágaság okául aztán egyszer azt mondják, hogy a termelők kétszer oly drágán adják a halat, mint a mennyibe a termelés nekik kerül, máskor meg, hogy az a baj, hogy kevés a hal. A termelés fokozására ajánlják a „Vác mellett elterülő vizet” (?) továbbá a Velencei tavat stb.

Ezen az értekezleten került szóba először Budapest halfogyasztása is, a mit naponként átlag 10 q élőhalra és 15 q jegelt halra becsültek, leszámítva a tilalmi időre eső napokat.

Foglalkoztak a halraktározás kérdésével is, de azt feleslegesnek találták.

származású halak sem a Balatonban, sem a Dunában, sem a Drávában 1909 óta nem nőttek ezideig oly nagyra és nem érték el azt a súlyt, mint eredeti hazájukban, de azért szerény véleményem szerint még is tanácsos lenne ezen tenyésztésre nálunk önként jelentkező halaknak életét és földrajzi elterjedését állandó figyelemmel kísérni.

Allatföldrajzi szempontból is érdemes lenne ezen indigenáknak szemmel való tartása, mert annyi bizonyos, hogy e két halfaj a magyar Duna vízrendszerében meghonosult és halfaunánk a naphal által egy ritka szép tropikus kolibriszzerű színezetű és fényű akvárium díshallal gazdagodott, melynek húsa ugyan nem olyan ízletes, mint a kevésbé tetszetős színű, de nagyobbra növő új halfajunké, a pisztrángsügeré.

Dr. Vutskits György.

\* \* \*

A pisztrángsüger szép fejlődéséről ad hírt Papp József halászmester is, a ki Budapest alatt a Dunával összeköttetésben álló ú. n. lágymányosi Felsőtó (holt Duna) vizébe vitt be anyahalakat 1912-ben, azok ott igen szépen leívtak s az ivadék közül 1½ éves korában akárhány 500 grammot ért el.

Szerk.

## Tájékoztató

### az édesvízi halászatról és halgazdaságról.

Írta: Répássy Miklós.

Folytatás.)

A halászat gyakorlása tekintetében a törvény megkülönböztet zárt s nyílt vizet.

Zárt vízben a halászatot a halászatra jogosult korlátlanul gyakorolhatja, csak halászjeggyel kell a halásznak birnia.

Zárt vizeknek kekintendők:

a) a mesterséges halastavak, akár állanak halas vízzel összeköttetésben, akár nem;

b) minden *egyetlen* birtokos, vagy több birtokos *osztatlan* tulajdona között fekvő víz, a mely más halat tartó vízzel soha sincs oly összeköttetésben, hogy a halak az egyikből a másikba átmehtnének.

Minden más víz nyílt víz.

Nyílt vízben a halászatot:

a) ha oly fekvésűek s kiterjedésűek, hogy rajtok a halászati jog a szomszéd birtokosok érdekeinek sérelme nélkül és okszerűen űzhető, az egyes jogosítottak a törvényben meghatározott korlátok között *önállólólag* gyakorolhatják;

b) ellenkező esetben a jogosítottak a törvényben meghatározott korlátok között csak *társulattá alakulva* gyakorolhatják.

Nyílt vizeken a halak szaporodására és az ivadék fejlődésére különösen kedvező helyek *kíméleti terek* nyílváníthatók. Ilyenekül kijelölt vízrészekben a halászat, vadászat, béka fogás, csolnakázás, fürdés, kavics- s iszap-szedés és általában minden a halak ívását s fejlődését hátráltató művelet tilos. Tilos ugyanott marhákat, kacsákat, ludakat s más állatokat vízbe eresztetni.

A kíméleti terek szembeöltő helyeken táblákkal vannak megjelölve, a melyre hal van festve vagy vésvé, alatta pedig „Kíméleti tér“ felírás olvasható.

Ezeket a jeleket, úgy mint általában a halászati jog területének határait mutató jeleket is, helyükből elmozdítani vagy megrongálni tilos.

A törvény megengedi a halászatra kártékony állatok, a szorosabb értelemben vett halellenségek pusztítását:

„A halászatra jogosítottak, ha vadászati jogosítványval nem bírnak is, lőfegyver használata nélkül elpusztíthatják a nagyobb mértékben kártékony állatok közül: a vidrát (*Lutta vulgaris*), a vidranestet (*Mustela lutreola*), a csonttörő sast (*Haliotis albicilla*), a halászó sast (*Pandion helietos*), a jégmadarat (*Alcedo ispida*), valamint a gémekeket, ruczákat és lúdféléket: a vadászati terület tulajdonosának, esetleg bérlőjének azonban az ily módon befogott vagy elejtett vad iránt való tulajdonjoga fenntartatik.“

A törvény harmadik fejezete a *tilalmakról* szól.

Az eszközök s fogási módokra nézve a tilalmak a következők:

a) Tilos minden oly fogó eszköz, pl. hálók, kosarak, varsák, továbbá minden oly készülék használata, amelynek nyílásai (szemei) nedves állapotban mérve 4 centiméternél szűkebbek vagy alacsonyabbak.

Ez a méret úgy értendő, hogy a fonálból kötött eszközöknél a hálószegek egyes oldalai nedves állapotban mérve a gomb (csomó, bog) közepétől a gomb közepéig; más fogó eszközöknél pedig az azokat alkotó részek (fa, vessző, nád) nyílásai 4 centiméternél keskenyebbek vagy alacsonyabbak ne legyenek.

Az engedélyezett méret  $\frac{1}{10}$  részével, 4 mm.-rel kisebb nyílások nem kifogásolhatók.

E korlátozások pedig egyáltalán nem alkalmazandók az úgynevezett szákra vagy mereggyűre.

b) Tilos minden állandó halfogó készülék (pl. rekesz, kosár, zárháló) alkalmazása, mely közönséges vízállásnál, a parttól derékszögben mérve, a vízfolyás felénél többet elzár.

Éppen ezért folyóvizekben oly halfogási módok, a melyeknek célja a halakat egy helyre terelni (rekesztő halászat), csak akkor engedhetők meg, ha az elzárás (átkötés) a meder középvonalán túl nem terjed.

c) Tilos több állandó készülék vagy háló (eresztő háló) használata, ha egymástól legalább 50 méter távolságra nincsenek.

Az „állandó készülék“ alatt a parthoz vagy mederhez erősített avagy szabadon függesztett, egymáshoz azonban szorosan állított szerszámok értendők. Ezeknek kell egymástól úgy a hossz-, mint a keresztirányban legalább 50 m. távolra lenniök.

d) Tilos a halakat elkábitó, megmérgező és robbanó szerek (maszlag, oltatlan mész, méregfű, kutyatej, Euphorbia palustris, dinamit stb.) használata.

e) Tilos az éjjeli halászat napnyugtától napkeltéig az emberi közreműködést közvetlenül igénylő fogási módokkal.

E tilalom azonban ezidőszerint fel van függesztve a naptári év április hó 1-től június hó 15-ig terjedő időszak kivételével:

a Balaton taván,  
a Fertő taván,  
az egész Duna folyamán,  
a Tisza folyón a Dunába való ömléstől a Szamos torkolatáig,  
az egész Dráván,  
az egész Ferencz-csatornán,  
a Rába folyón Győr sz. kir. város határain belül,  
az egész Mura és Morva folyón,  
a Maros folyón, annak a Tiszába való ömlésétől egészen Arad vármegye keleti-, illetőleg Hunyad vármegye nyugoti határáig,  
a Temes folyón a Berzova csatornától le a Duna folyamig.

f) Tilos gátaktól zsilipektől, hallépcsőktől s más vízi

művektől 30 méternyire felfelé vagy lefelé, horog kivételével más eszközzel halászni,

g) Tilos a vizeket a bennők lévő halak kifogása céljából szakaszonként (duga) vagy egészben lecsapolni, vagy — úgynevezett bányákban — felfogni.

Ha a lecsapolás tisztogatás végett szükséges, e műveletről az érdekelt halászati tulajdonosokat 8 nappal előbb értesíteni tartozik az, akinek érdekében a lecsapolás történik.

Ha a lecsapolás előre nem várt okból oly váratlanul történik, hogy a 8 nappal előbb való értesítés nem lehetséges az, a kinek érdekében a lecsapolás történik, gondoskodni tartozik arról, hogy a lecsapolt mederben visszamaradó halivadék és halak el ne pusztuljanak, hanem lehetőleg sértetlen állapotban az anyamederbe visszahelyeztessenek.

h) Tilos az árvizek kiöntéseiből a halaknak a mederbe való visszatérését bármiképpen akadályozni. —

Földművelésügyi miniszteri engedéllyel kivételesen 4 centiméternél kisebb szemmagyságú hálóval is szabad halászni; de 2,5 centiméternél kisebbek a szemek soha sem lehetnek.

Bizonyos halfajokot és a rákot bizonyos méreten alul egyáltalán, sőt a tilalmi időszak alatt ezen méreteket meghaladó példányokat is tilos kifogni.

A halfajok a tilalmi időszakok s a legkisebb méretek feltüntetésével a következők:

neve	A h a l		legkisebb mérete
	tilalmi ideje	ideje	
Fogassüllő ...	április 1-től	június 15-ig	35 cm.
Kősüllő ...	" 1-től	" 15-ig	40 "
Márna ...	" 1-től	" 15-ig	30 "
Fajtok ...	" 1-től	" 15-ig	80 "
Sőreg ...	" 1-től	" 15-ig	50 "
Kecsege ...	" 1-től	" 15-ig	30 "
Szintok ...	" 1-től	" 15-ig	80 "
Tetemestok ...	" 1-től	" 15-ig	100 "
Viza ...	" 1-től	" 15-ig	150 "
Ponty ...	" 1-től	július 15-ig	30 "
Galócza ...	márcz. 1-től	május 31-ig	54 "
Lepényhal ...	" 1-től	április 30-ig	25 "
Lazac ...	szept. 1-től	január 31-ig	50 "
Pisztráng ...	" 15-től	" 31-ig	20 "

A halak hossza a fej elejétől a fark végéig mérendő. Rákot tilos fogni április 1-től május 15-ig s ha a szemtől a kiegyenesített fark végéig 8 centiméternél kisebb.

Ily halak s a rákok, ha a jelzett mértéknél kisebbek, vagy ha a tilalmi időszakok alatt véletlenül fogatnak, vízbe azonnal visszabocsájtandók.

Mesterséges haltenyésztés, valamint a halaknak más vizekbe leendő áthelyezése céljából az elsőfokú hatóság külön írásbeli engedéllyel az imént felsorolt tilalmak alól kivételeket engedélyezhet.

Az engedélyes azonban ezt az engedélyiratot halászat közben, valamint a halak esetleges szállításakor, igazolás céljából magával vinni s az ellenőrző közegeknek kívánatra felmutatni köteles.

Az engedélynek C) minta szerint kell kiállítva lennie. Abban meg kell jelölni a fél nevét, foglalkozását, lakóhelyét, a halászat célját, úgyszintén pontos körülírással a vízszakaszt s az időt, amelyben illetőleg ameddig az a halászatra jogosít, a fogható halfajokot és végül a használható eszközt, amennyiben pedig ez netán 4 cm.-nél kisebb szemű háló volna, az annak használatát engedélyező miniszteri rendelet számát is.

### C) minta.

#### Hatósági engedély.

N. N. .... (állás, foglalkozás, lakhely) ..... lakosnak mesterséges haltenyésztés és a halaknak más vizekbe áthelyezése céljából a halászati törvény 22. §-ában foglalt rendelkezéshez képest megengedtetik, hogy (pontos körülírással megjelölendő) .....

vízszakaszon 19 ..... évi ..... hó .....-tól, 19 ..... évi ..... hó .....-ig terjedő időben a törvény 20. és 21. §-ában megállapított méreteknél kisebb ..... (miféle) ..... halfajokot (vagy rákokat) ..... (minő) ..... halászati eszközzel kifoghassa, s azokat (honnan, hová, minő útirányban, vasúton, hajón, kocsin stb.) átszállíthassa.

Az engedélyes ezen engedélyt halászás közben, s az esetleges szállítás alatt igazolás céljából magánál tartani, s az ellenőrző közegeknek kívánatra felmutatni köteles.

Kelt .....

(P. H.) ..... aláírás

Az engedély bélyegmentes és 8 napnál hosszabb időre nem szólhat.

A fentebb felsorolt halfajokot a tilalmi időszak alatt, vagy ha a törvényes méretekkkel nem bírnak, máskor is, tilos árúba bocsátani vagy szállítani.

Kivételek a következő esetek:

a) ha a halak zárt vízből származnak;

b) ha nyílt vízből valók s a törvényes méretekkel bírnak, de a tilalmi időszak előtt fogadtak ki;

c) ha külföldről származnak.

A szállító vagy elárusító tartozik azonban minden egyes esetben a halak származását, illetőleg fogási idejét igazolni és pedig a D) minta szerint kiállított községi bizonyítvánnyal, a melyet a c) pont alatti esetben a vasúti vagy postai szállítólevél is pótolhat.

### D) minta.

#### Községi bizonyítvány.

N. N. .... (állás, foglalkozás és lakhely) ..... lakos megkeresése folytán a halászati törvény 28. §-a értelmében ezennel igazolattik, hogy a következő halfajok, illetőleg rákok és pedig

(a felsorolandó halfajok és rákok mennyisége fajonként lehetőleg darabszám és súlyban is kifejezendő) .....

(pontos körülírással meghatározandó nyílt vagy zárt) területen (vagy bárkából) .....-tól .....-ig terjedő időben fogattak.

Ezen bizonyítvány alapján a halak (rákok) tulajdonosa vagy meghatalmazottja a felsorolt halfajokot (illetőleg rákokat) .....-tól .....-ig terjedő időben (mely útvonalon, vasúton, hajón, kocsin stb.) szállítani és ..... piacon eladni vagy tenyésztési célokra felhasználni jogosítva van.

Ezen bizonyítvány az ellenőrző közegeknek kívánatra felmutatandó.

Kelt ..... 19 ..... hó ..... n.

(P. H.) ..... aláírás

A községi bizonyítványt azon község előljárósága állítja ki, a melynek területén a halak a zárt vízből fogat-



tak. A mennyiben pedig halkereskedők által bárkában vagy más zárt helyen tartott, vagy külföldről származó halakról van szó, a községi bizonylatot az illető kereskedő lakóhelyére nézve illetékes községi előjáróság állítja ki.

Ezek a bizonyítványok bélyegmentesek. Fel kell bennük tüntetni az eladásra vagy szállításra jogosított fél nevén, foglalkozásán és lakóhelyén kívül pontos körülírással az illető vízterületet és időt, a melyben, illetőleg a mikor a szállító halakat fogták, nemkülönben azok mennyiségét az egyes fajok szerint, a lehetőségig pontosan megjelölve darabszámban és súlyban s végül a szállítás célját is, hogy vajjon a halak eladásra vagy tenyésztésre vannak-e szánva.

A törvény határozatainak megtartását az állami csendés rendőrök, a törvényhatósági közbiztonsági közegek, valamint a pénzügyőrök hivatalból ellenőrzik.

A törvény áthágói az első fokú hatóságnál (járásifőszolgabíró, rendezett tanácsú s törvényhatósági joggal bíró városokban a város rendőrkapitánya, Budapesten a kerületi előjárók) jelentendők fel.

A kinél a kihágás megállapítható, azok a törvény értelmében 10—400 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendők a kihágás minőségéhez képest. Legszigorúbb megítélés alá esik az:

- a) a ki kábító, mérgező és robbantó szerekkel halászik;
- b) a ki a halászat gyakorlására jogosítva nincs és a halászatot éjjel, tilalmi időben, kíméleti helyen vagy tiltott eszközzel űzi, vagy pedig ha a halászatot álcázva vagy magát felismerhetetlenné téve űzi, vagy a tettenérőt veszélyesen fenyegeti, ellene fegyvert fog vagy erőszakot használ.

### B) Halászati társulatok.

A halászatról szóló törvénynek a *társulatokra* vonatkozó intézkedése a legszigorúbbak egyike.

Nyílt vizen a vízbirtok nálunk rendkívül szétdarabolt. A hány a parti birtokos, annyi a halászati jogtulajdonos; a szemben lévő partokon is rendszeren más-más gyakorolja a halászatot. A halak pedig tartózkodási helyüket, élettani okból folyton változtatják: az ívó- vagy szaporítóhelyek mások, mint a rendes tartózkodási helyük; más helyek alkalmasak ismét a teelésre s mások a hálók kivetésére. Ezek a helyek természetesen a folyó egyes nagyobb szakaszain oszlanak el s így a vízbirtok szétdaraboltságánál különböző birtoktulajdonába esnek.

Látható tehát, hogy vizeinken minő szoros az egyes halászati jogtulajdonosok érdekközössége.

Ebből kifolyólag a törvény alapján az ország összes jelentékenyebb nyílt vizein: a Balatonon, a Velencei tavon, a Dunán, Tiszán s ezek mellékfolyóin halászati társulatok alakultak.

A törvény értelmében minden halászati társulat közgyűlése *üzemtervet* állapít meg, vagyis meghatározza annak módját, hogy miképp gyakorolható a halászat a társulat vízterületén. Az üzemtervet a földművelésügyi m. kir. miniszter hagyja jóvá.

A társulat megalakulása után más módon mint az üzemtervnek megfelelően, senkinek többé halászni nem szabad.

Az üzemterv a társulat kötelekébe tartozó vízterületre nézve *általános tilalmat* állapít meg arra az időre, a melyre az ottani halak ívása esik. Az általános tilalom idején senkinek semmiféle eszközzel sem szabad halászni.

A társulatok kisebb területekre alakulván, a melyeken ugyanazon szintájú s így körülbelül egy időben ívó

halak honosak, indokolt, hogy a kíméletnek a leg-egyszerűbben ellenőrizhető s így leghathatósabb módját alkalmazzák.

Hazánk legjelentékenyebb vizei kivétel nélkül *tavaszi ívásu* halaknak a hazája. Ezekre tekintettel a törvény április 1-től június 15-ig tíz gazdaságilag értékesebb halfaj fogását tiltja (tokfélék, süllő, márna, ponty), sőt a ponty tilalmát július 15-ig terjeszti ki. Az ezeken megalakult társulatok üzemtervében úgy van az általános tilalom megállapítva, hogy annak ideje április 1. és június 15-ke közé esik — csaknem mindeniknél április 10-től június 10-ig — a mikor tehát amúgy se szabad valamire való értékesebb halat fogni.

Hegyvidéki vizeinken, a melynek főhala a téli ívásu pisztráng, az általános tilalmat természetesen ehhez képest állapítják meg.

(Folyt. köv.)

## TÁRSULATOK. EGYESÜLETEK.

**Az O. H. E. t. tagjait kérjük, hogy tagsági díjaikat a következő címre küldjék be: Kuttner Kálmán Budapest, V., Ügynök-utca 19.**

Tagsági díjaikat befizették:

**1912. évre:** Ballestrem gr. uradalma, Bariss Gyula, Burkovszky Kálmán, Coburg herceg uradalma, Erd-dunaegyházai h. t., Göbl Máté, Gruenwald Tivadar, Gestettner Náthán, Gonda Miksa, Kuttner Kálmán, Kunffy Lajos dr., Kulas Antal, László Endre, Makfalvay Géza, Meller Henrik, Mészáros Lajos, Mikolasek György, Magyar József, Németh Pál, Ohrenstein br. szeredi uradalma, Pavlicsek Leó, Pálffy József gr. uradalma, Rátz István dr., Ribianszky József, Reé István, Sebess Frigyes, Soroksári dunaági h. t., Schwartz Izidor, Szentgyörgyi József, Széchenyi Bertalan gr., Szolnoki-vidéki felsőtiszai h. t., Szita Béla, Szurmay Sándor, Szurmay Ferencz, Tóth Kálmán, Valasek Ferencz.

**1913. évre:** Ajtics Horváth Dezső, Alcsiszigeti h. t., Bacskák Béla, Ballestrem gr. uradalma, Bariss Gyula, Becski Antal, Burkovszky Kálmán, Benko Béla, Breznóbányai sporthalászok társasága, Cibakháza-sápi h. t., Concha Ferencz, Czuppon Károly, Deák Gyula, Eysen Károly, Felkai halász-egylet, Fekete Mihály, Felsőrába h. t., Gruber Károly, Gonda Miksa, Győrvidéki h. t., Haltenyészti r.-t., Halmi Gyula, Hajnal Izidor, Hubay Kálmán, Heverde Frigyes, Jekelfalussy Pál, Jokovics Dusán, Kárdos György, Késmárki halász-egylet, Koncz István, Kettőskőrői h. t., Köttl Rezső, Körösi Vilmos, Löwenstein Emil, Lindmeyer Antal, László Endre, Leibicz halász-egylet, Levius Mihály, Makfalvay Géza, Mészáros Lajos, Mancha Rezső dr., Molnár Károly, Müller Jenő, Ohrenstein br. szeredi uradalma, Pálffy József gr. uradalma, Pöstyénvidéki h. t., Poprádvölgyi h. t., Preuszler Arthur, Papp József, Rátz István dr., Rehberger Sándor, Sebess Frigyes, Simonffy Gyula, Soroksári dunaági h. t., Schrey Ede, Szentgyörgyi József, Széchenyi Bertalan gr., Szolnoki-vidéki Alsőtiszai h. t., Szita Béla, Szurmay Sándor, Szelényi Jenő dr., Szurmay Ferencz, Szikorszky Jenő, Szidanits Károly, Temesmegyei temesvizi h. t., Unger Emil dr., Ujfalussy Miklós, Valasek Ferencz, Wass Jenőné grófné, Zsarnovitzky Árpád, Zsolnovidéki h. t.

**1914. évre:** Becski Antal, Deák Gyula, László Endre, Széchenyi Bertalan gr.

**1915. évre:** Becski Antal, Deák Gyula.

Budapest 1913. október 10.-én.

Kuttner Kálmán  
egyesületi pénztáros.

**Az Országos Halászati Egyesületbe alapító tagul** belépett újabban: \*) 30. Alsóbácskai dunai halászati társulat, Újvidék. 31. Maier Emil fhgi jószágkormányzó, Peczsony.

**Rendes tagul** jelentkeztek újabban: \*) 213 Zsolnovidéki vágvizi halászati társulat, Vágvárja. 214. Mezőtur-Szarvas alsórészi halászati

\*) L. a „Halászat“ f. évi 3—5., 7—8. és 13. számaát.

társulat, Mezőtur. 215. Dunajecz-bialkai halászati társulat, Szepes-ófalu. 216. Alsóungvidéki halászati társulat, Pálcz. 217. Ung-megyei sporthorgászok egyesülete, Ungvár. 218. Müller Jenő, Szeged. 219. Eperjesi halásztársulat, Eperjes. 220. Papp József halászmester, Budapest-Lágymányosi tó. 221. Szidanits Károly, Budapest. 222. Lipovszky István, Soponya. 223. Jandy-Döbrentei Sándor, Galánta. 224. Höcker Ágoston fghi jószágigazgató, Főherceglak. 225. Fghi urad. erdőfelügyelőség, Főherceglak. 226. Fghi urad. erdőgondnokság, Izabellaföld. 227. Fghi urad. erdőgondnokság, Karapancsa. 228. Fghi urad. erdőgondnokság, Vörösmart. 229. Fghi urad. erdőgondnokság, Tökös. 230. Fghi urad. erdőgondnokság, Bellye. 231. Fghi halászati központ, Apatin.

**Az Országos Halászati Egyesület** október hó 9-én tartott választmányi üléséről ígérletünk szerint az alábbiakban számolunk be. A tárgysorozat 1. pontja a *titkári jelentés* volt, mely szerint az egyesület a földmívelésügyi miniszterhez feliratokat intézett a rákászat fejlesztése, a halászat iparjogi elbírálása és az ipartörvény revíziója tárgyában; a „Halászat” tulajdonjogának megváltozását a főváros polgármestere 54,451/1913. sz. alatt tudomásul vette; az O. M. G. E. megküldötte Rubinek Gyula „Hogy állunk a Balkánon” című vámpolitikai tanulmányát; az egyesületnek jelenleg 30 alapító és 221 rendes, összesen tehát 251 tagja van; a késmárki takaréknál a felmondott betéti összeg mielőbbi megküldése iránt a titkárság intézkedett; a vasúti élőhalszállítások megkönnyítése illetőleg szabályozása tárgyában az egyesület a máv. igazgatóságához intézett és másolatban a földmívelésügyi miniszterhez is felterjesztett beadványban részletesen kifejtette a halszállításnak úgy tarifáls, mint kezelési szempontból nélkülözhetetlen kívánságait; a 66094/1913. F. M. sz. átirattal támogatott beadványunkat a máv. igazgatósága július 2-án tartott értekezletén letárgyalta s a rávonatkozó jegyzőkönyvet ad. 174,534. F. IV. sz. a. azzal küldötte meg a halászati egyesületnek, hogy a megvalósítható óhajok iránt intézkedni fog, a hatáskörét túllépő kívánságokról pedig a kereskedelmi minisztériumhoz jelentést tesz; ezzel összefüggésben a máv. igazgatósága 128.936 F. IV. a. 1913. sz. a. megküldötte a közvetlen csatlakozással bíró vonatokra vonatkozó XXIV./XLIV. sz. „tájékoztató összeállítás” 3 füzetét, mely az egyesület titkárságánál az érdeklődőknek bármikor rendelkezésére áll.

A választmány a titkári jelentést tudomásul vette és a vasúti halszállítások szabályozása ügyében elhatározta, hogy a megindított mozgalmat nem tekinti befejezettnek, hanem a további lépéseket a kereskedelmi miniszter döntésétől teszi függővé. Addig is azonban utasította a titkárságot, hogy a fontosabb fővonalak mentén fekvő tógazdaságoktól előzetesen szerzett tájékozódás alapján írja össze, hogy mely vonatok mutatkoznak az élő halak szállítására legalkalmasabbaknak s közölje ez adatokat a máv. igazgatósággal, hogy azok figyelembevételével a legkedvezőbb vonatcsatlakozások megállapíttassanak és a megfelelő intézkedések megtétezenek.

A tárgysorozat 2. pontja, az *új földmívelésügyi és kereskedelemügyi minisztereknél való tisztelgés* ügyében a választmány azt határozta, hogy a minisztereket feliratilag fogja üdvözölni, kérve jóindulatú támogatásukat.

A tárgysorozat 3. pontja a *halászati kiállítás* előkészítésének ügye volt. A legcélszerűbben a mezőgazdasági muzeumban tartandó kiállításon termelők és kereskedők vennének részt; az időpont körül azonban élénkebb vita fejlődött ki, melyben az elnök, továbbá Landgraf János, dr. Hirsch Alfréd, Goszthony Mihály és többek hozzászólása után az a felfogás alakult ki, hogy vagy a *tavaszi márczius* (a mikor a tavaszi tenyészállatvásár idején nagyobb látogatottságra lehet számítani), vagy pedig az *őszi november* hónap (a mikor viszont a halállomány frissebb és erőteljesebb, mint teletetés után), volna legalkalmasabb időszak. A választmány tekintettel arra, hogy e tekintetben csakis a termelők véleménye lehet döntő, úgy határozott, hogy a titkárság előzőleg körlevélben tájékoztadjék; aztán a már régebben kiküldött 4 tagú bizottság (Br. Inkey Pál elnökle alatt dr. Korbuly Mihály, Répássy Miklós, Scheiber József), tárgyalja sürgősen ezt a kérdést, s tegyen arról a választmánynak jelentést.

4. A *folyóügyek és indítványokra* térve át, Zimmer Ferencz bejelenti, hogy a „Deutscher Fischerei-Kalender” szerkesztőségétől a magyarországi adatok helyesbítése tárgyában levél érkezett. A választmány további intézkedés végett kiadta a titkárságnak.

5. Kuttner Kálmán pénztáros a befizetett tagsági díjak nyugtázása iránt kért utasítást. A választmány kimondotta, hogy a befizetések egyszerűen a „Halászat”-ban nyugtázandók, ahol az egyesületi pénztár czíme is leközlendő.

6. Zimmer Ferencz felpanaszolja, hogy a *kolera* miatt a hatóságok igen zavaros és nagyon ellentétes rendelkezéseket adnak ki, amivel a halkereskedelemnek igen nagy kárt okoznak, azonkívül pedig a tájékozatlan sajtó is elriasztja rémhíreivel a közönséget a halvásártól és halevéstől. Ennélfogva indítványozza, hogy az egyesület feliratilag forduljon a belügyminiszterhez a kolera és a halászatra vonatkozó egységes intézkedések megtétele végett. Többek hozzászólása után a választmány az indítványt elfogadta azzal, hogy a feliratban azt kell kérni, hogy a rendelkezésekben ne a hal és halászat hangsúlyoztassék, hanem az esetleg fertőzött vízhez fűződő veszélyt hordó ténykedések s azokkal szemben sürgetendők olyintézkedések, melyek a közegészségügyi óvintézkedések követelményeit kielégítik.

Ülés után Répássy Miklós előadása következett „A budapesti vásárcsarnok és halforgalom” címen. Előadásában kimutatta, hogy a halárak 10 év óta folytonos emelkedést mutatnak, tehát túltermelésről szó sem lehet. Budapest élőhalfogyasztása körülbelül 20.000 métermázsára tehető, de csakis a vásárcsarnoki pályaudvarokra érkező halmennyiségekről vannak hiteles kimutatások, ellenben a többi állomások adatai teljesen hiányzanak a vásárcsarnokok évkönyveiből. A tényleges élőhalfogyasztás hiteles megállapítása végett célravezető hatósági intézkedéseket sürget, a minek tanulmányozására esetleg vegyes bizottság kiküldését ajánlja.

Ziegler József vásárcsarnoki igazgató felszólalásában kifejti, hogy az élőhalfelhozatal rögzítése iránt már történtek kísérletek, de eredménytelenül. Külön halcsarnok sem lenne jó, mert oda nem jön vevő. (Bécsben külön édesvízi és Hamburgban külön tengeri hal csarnok.) Nálunk a halfogyasztás nagyobb, mint a termelés, azért drága a hal; igen finnyás is a budapesti közönség, csak a jobb minőségű halat veszi; így van a peccenyehúsokkal is; a balatoni olcsó hal árusításával is azért hagytak fel, mert nem volt kelendősege. Az 1907. évi rendkívüli halforgalmat a romániai behozatal okozta, de azóta már nagyon megcsappant. Feltétlenül szükséges volna az édesvízi élőhal felhozatalról valami módon hiteles képet nyerni megbízható adatokat szerezni.

Scheiber, Zimmer, Landgraf, dr. Hirsch, Makfalvy és Répássy részletes hozzászólása után az az egyhangú óhajítás jutott kifejezésre, hogy az O. H. E.-nek kellene felkarolni ezt az ügyet, módot találni arra elsősorban a MÁV. igazgatóságának közreműködésével, hogy az ország haltermeléséről legalább nagy általánosságban mértékadó tájékoztsát lehessen szerezni. (—gh.)

**A Dunaszekcső-drávatoroki halászati társulat** okt. 18-án Mohácson Höcker Ágoston főhercegi jószágigazgató elnökle alatt tartotta meg évi rendes közgyűlését.

Az érdekeltségi kimutatásnak és a birtokosok szavazata számának a régi alapon való megállapítása után az *igazgató évi jelentése* következett, mely szerint: a társulati telekkönyvek új összeírása ellen sok kifogás merült fel, a miknek elintézése megfelelő tárgyalásokat igényel; a társulat a földmívelésügyi minisztériumtól az elmúlt évben is kapott 1.800.000 drb fogassüllőikrát, a melyből 600.000 darabot a bellyei nagytóba, 600.000 drb-ot a Nagyblazovicza nevezetű holtágba és 600.000 drb-ot a „Seltengut” forgóba (holtágba) helyeztek ki s a költetés elég jól sikerült; a halászok egyrésze, de különösen a régi bérlők az általános tilalmat teljesen figyelmen kívül hagyják, de a mértékminimumot és az időbeli részleges tilalmakat sem tartják be, sőt még az ellenőrzésre hivatott társulati öröket meg is fenyegetik; a közigazgatási hatóság pedig nem veszi komolyan és igen késedelmesen kezeli a kihágási ügyeket, mert a bejelentett 31 eset közül 24 esetben felmentő ítéletet hozott,

csupán 1 esetben történt elmarasztalás és 6 eset még elintézetlen; így a hihágások megtorlásáról szó sem lehet.

A számvizsgáló-bizottság jelentése alapján a közgyűlés a *mult évi zárszámadást* 102,022 K 18 f bevétel, 101,227 K 84 f kiadás és 794 K 34 f pénztári maradvánnyal helyesnek találta és a szokásos felmentést megadta.

Az új érdekeltségi telekkönyv bemutatása és felolvasása után, a dunaszekcsői uradalom, a dunaszekcsői közbirtokosság, a pécsi püspökség, a kúcskai érdekeltség és a kir. kincstár részéről beérkezett írásbeli kifogásokat a rávonatkozó bizonyítékokkal együtt 4 tagú bizottságnak adták ki, mely az ügyek megvizsgálása és szükség esetén helyszíni tárgyaláson való tisztázása után megfelelő javaslatot dolgozzon ki a jövő évi közgyűlésig. Egyébiránt e miatt az ártéri területek halászatának a régi bérleti területekhez való csatolását is átmenetileg függőben tartják.

A társulat I. sz. dunaszekcsői üzemszakaszának a szokott feltételek mellett 1914. évi január hó 1-től számított 4 évre való bérbeadását elhatározták; ez a 4 éves ciklus csak átmenetileg az egyseges lejárát megteremtése miatt vált szükségessé.

Az évi költségvetést 102,025 K 84 f bevétel és 104,850 K 28 f kiadással irányozták elő, a melyből a halászatnak az általános tilalmi időszakban való különösebb ellenőrzésére, illetőleg a kihágási feljelentések jutalmazására 560 K esnek. A mutatkozó 2824 K hiány fedezésére kat. holdanként 28 f járulék kivetését szavazták meg.

A tárgysorozat 7. pontja alapján elhatározták, hogy a törvényes kisebbségű hálókat használatának engedélyezése iránt a kormányhoz kérést adnak be, megfelelő indokolással ellátva.

Az indítványok során pedig kimondották azt is, hogy a szabadon garázdálkodó orvhalászat megfékezése céljából az általános tilalom idejére a belügyminisztertől 2 csendőrzárór kirendelését fogják kérelmezni, a melynek összes költségeit a ársulat vállalja magára. Ez azért volna szükséges, mert a közigazgatásági hatóságok a feleltett társulati és uradalmi halőrök feljelentése alapján marasztaló ítéletet hozni vonakodnak, még beigazolt esetekben is. Egyébiránt a társulat fellebbezése folytán az összes eddigi felmentő ítéletek a minisztériumhoz fognak kerülni, a mikor majd győzni fog az igazság. (—gh.)

## VEGYESEK.

A lehalászások október hó második felében országszerte megkezdődtek a legszebb őszi időkben.

Az eredmény általában kielégítő. Amennyiben itt-ott kívánni valót hágy, az semmi esetre se, vagy legalább is csak nagyon csekély részben írható az ideai rossz időjárás, illetőleg a hűvös nyári hónapok rovására. Ismét csak igazolódott, hogy a tógazdaságban is legfőképp a hozzáértés és a jóminőségű anyag (hal és takarmány) az, a mi sikert biztosítja. A modern belterjes (etetéses) üzemekben ezekkel a tényezőkkel igen nagy mértékben ellensúlyozható az időjárás esetleges kedvezőtlen befolyása.

Budapest vásárcsarnokainak évkönyve az 1912. évről azt a megjegyzést tartalmazza, hogy „a halak a mult évhez képest olcsóbb áron voltak általában vásárolhatók.” (51. l.). Ezzel szemben a táblás kimutatások (127—132. l.) olcsóbb árakat az élő halak közül csak a kis csukánál, a dunai süllőnél, a keszegnél, a nagy és kis kecsegénél és apró kevert halnál tüntetnek fel; kilencz más, a fogyasztásra mindenestre fontosabb fajnál (pl. ponty) az árak nagyobbak voltak a mult évinél. A jegelt huszonkétféle hal közül pedig éppen csak a pisztráng és a kis kecsege volt olcsóbb. A tengerihal is mind drágábban kelt, mint tavaly, az egy makrélát kivéve.

A központi vásárcsarnokban nyilvántartható felhozatal 1912-ben élő édesvízi halban 1214·90 mm. volt (1911-ben 371·36 q), jegelt édesvízi halban 12,337·40 mm. (1911-ben 16,546·01 q). Az előbbi

tehát rendkívül növekedett: 843·53 q-val, jóval megkétszereződött, az utóbbi ellenben fogyott 4208·61 q-val.

Tengeri halból 50·85 q került fel, szemben az 1911. évi 24 kilogrammal. A tengeri halra nézve egyébként megjegyzi az évkönyv (48. l.), hogy „a Magyar halkonzervgyár és halkereskedelmi részvénytársaság a folyó évben sem tudott észlelhető eredményeket felmutatni azon vállalt kötelezettségével szemben, hogy a főváros közönségével a friss tengeri halat megkedvelteti. A közönség még mindig tartózkodva vásárolja a tengeri halat.

A társaság (saját adatai szerint) az 1912. évben 1350 mm. friss tengeri halat hozott Budapestre, melyből a központi vásárcsarnokban 540 mm.-t, a Rákóczi-téri vásárcsarnokban pedig 23 mm.-t adott el az év folyamán.

A vásárcsarnoki halmedenczékét csakis nagyárúsok bérelték. Érdekes azonban az, hogy a halárúsoktól a bérbeadott árú- és rakodóhelyekért befolyt havi bérben 36,006 K 60 f (177. l.). Az árúsok száma összesen 54 volt. Ha figyelembe vesszük, hogy a tényleg fizető huszonkétféle árúsfő szak közül ennél az összegnél csak hat fizetett többet, az összeget aránylag igen jelentékenynek kell tekintenünk. Mindenesetre érdekes volna azt tudni, hogy vásárcsarnokban lebonyolított halforgalom értéke mennyi volt?

Valószínű, hogy a halárúsító helyek ehez az értékhez képest drágák. Hiszen pl. a hentesek a számukat véve aiapul (98), ugyanoly arányban fizetnek helyükért bért (70,170 K 57 f.); pedig alig bízható, hogy az általuk forgatott árú értéke is csak ennek az aránynak felelne meg, vagyis csak mintegy kétszer annyi lenne, mint a vásárcsarnokban eladott halaké? A haldrágaság egyik okát talán itt is lehetne keresni.

**Budapesti halpiacz.** A közönségnél beállt jobb vételkedv, továbbá az erősebb hozatalok következtében, mérsékelt árak mellett a fogyasztás megélenkült.

Tavaszi óta állandó magas folyami vízállások mellett, úgy a mederben, mint a folyammenti tóságokban csak mérsékelt eredményre folyt a halászat. A késő ősszel végre beállott szárazabb időjárás folytán a folyamok és más vízállások megapadtak, ezek halászata most folyik kielégítő eredménnyel, minek következménye, hogy onnan a hozatalok, különösen olcsóbb minőségű halban, bőségesek.

Mínthogy haltenyésztőink most már általánosan megkezdették tavaik lehalászatát, ez oldalról is megindultak a szállítások. Az eddigi eredmények után ítélve a hozamok — bár az ideai év nem számítható a jobbakk közé — nagyjában megfelelnek a várakozásnak. Sőt olyan tógazdaságokban, hol száraz években vízhiány mutatkozik, vagy ott, hol a sok eső fekáliás vizet szállít a tavakba, nem várt kedvező hozamot láttunk.

A külföldre irányított halszállítmányok is megindultak, mit több külföldi, különösen németországi különleges halszállító vasúti kocsik mozgásából tapasztaltunk.

Ilyen vasúti kocsikban újabban folyamokban fogott élő halak bel- és külföldre szánt szállítását láttuk, elég jó sikerrel.

Mínthogy úgy a folyami, mint a tenyészhalfelhozatalok zöme ezidőtájtban, főképp újévig, jön a piacra — mint a multban is tapasztaltuk — ez időszakban van a halnak leginkább mérsékelt ára. Csak az esetben volna a halárak korábbi áremelkedése várható, ha korán állana be a tél és ezáltal a korai jégzajlás a folyami halászatot gátolná.

Külföldi halban főképp tok, viza és süllőben van némi behozatal.

### A budapesti piac halárai nagyban:

Viza és tok	2·10—2·30	kor.-ig
Kecsege nagyság szerint	2·20—3·—	„
Süllő nagy	2·80—3·40	„
„ közép	1·50—2·—	„
„ apró	1·——1·40	„
Élő ponty nagy	1·80—2·—	„
„ „ közép	1·60—1·80	„
„ „ apró	1·20—1·40	„
Ponty jegelt	1·10—1·50	„
Harcsa vágó	1·60—2·10	„
„ közép	1·40—1·80	„
Czompó élő	1·20—1·50	„
Csuka élő	1·20—1·80	„
„ jegelt	1·——1·40	„ C.



**Tógazdaságok figyelmébe!**



**Veszek több ezer métermázsa élő pontyot, czompót, kárászt stb.**

**ZIMMER FERENCZ** halászmester, es. és kir. udvari szállító **BUDAPEST**, Központi vásárcsarnok. Telefon: 61—24.

## Kitünő, szapora, olcsó haltakarmány!

Ne aduk többet pénzünket a külföldnek, hanem vásároljunk itthon! Bármilyen mennyiséget, konkurens árakon, szállíthatok azonnal! Ajánlom Ausztriában már is igen jól bevezetett haltakarmányfeleségeimet, ú. m.: **szárított és darált húst korongokba préselve**, nem tévesztendő össze holmi döögöktől származó kiégetett szappangyári hulladékkal! A halak általában mind igen szeretik, nagyon tápláló és a mi a fő nagyon szapora. **100 kiló 32 K. Törmelék-rizs 100 kiló 25 K.; rizsliszt 100 kiló 18 K.**, továbbá hámozott borsótöredék, **vérliszt, csontliszt** stb. sokkal olcsóbb, mint bárhol is! Miután az árak igen váltakoznak, azért igen ajánlom tisztelt vevőimnek, hogy a szükséges mennyiség felemlítésével tőlem árajánlatot kérjenek az áru lekötése czéljából! Kivánatra szállítom a **szárított halakból készített lisztet** is! **A TURUL füllesztő** (főző) mesésen vált be fenti takarmányok elkészítésénél. Minden racionálisan kezelt halgazdaságban kell, hogy meg legyen! Kapható különböző nagyságokban, leírást igen szívesen küldünk költségvetéssel egyetemben. **A VIDRA** a halgazdaság réme, mesésen vonzódik a kitett törhöz, ha azt **Storcz** udv. vadász **csalijával** kezeltük. **Egy doboz 2 K.** — A hazai halgazdaságok szíves pártolását kéri:

**WIRKER J.** Őrangyal gyógyszerlára és laboratóriuma erdő- és mezőgazdasági kártékonyok ellen **Rákoskeresztúr** Budapest mellett. : József Főherczeg Őfensége udv. szállítója.

**A gróf Pongrácz-féle uradalom haltenyésztésének kezelősége Karasznyárban** (posta Trencsén-Várna) szállít megegyezés szerinti árban **tenyésztési célra**

**közönséges és szivárványpisztrángot**, vala- **Salmo Fontinalis-t** (Bach-saibling), mint

## Pallini báró INKEY PÁL iharosi tógazdaságában

kiválóan szép 2—3-nyaras pontyok, igen szép 1-nyaras pontyok, anyapontyok, süllők, amerikai törpeharcsák, compók és naphalak kaphatók tenyésztés céljaira, valamint megtermékenyített süllőikrák is.

Arjegyzéket kívánatra szívesen küldünk.

Vasuti állomás: Csurgó vagy Nagykanizsa. Posta és távirda: Iharosberény.

## CHEMISCHE FABRIK SCHLUTUP

**Dr. Max Stern**  
Schlutup, bei Lübeck.

A kitünően bevált

## I-a SCHLUTUPI HALLISZT

egyedüli készítője.

Rendkívül nagy **halhús-gyarapodás** csekély termelési költség mellett. Feltünő jó eredmények **pontyoknál**, czompóval való vegyes benépesítés mellett, valamint **pisztrángoknál**, különösen **zsenge ivadék- és növendékhalaknál**.

## HALGAZDASÁGHOZ VALÓ ESZKÖZÖK: PISZTRÁNGIKRA-



## KÖLTŐEDÉNYEK, halivadékszallítóedények, AQUARIUMOK

stb. készítésében specialista. — Az országos halászati felügyelőség szállítója.



**LAMMEL FERENCZ**, bádogos- és szerelőmester, Budapest, VIII., József-utca 17. sz.

## A SÁRDI TÓGAZDASÁG

Levélczím: Tógazdaság Sárd.

Sürgönczím: Tógazdaság Kiskorpád.

Vasutállomás: Kiskorpád.

ősz és tavaszi szállításra elad 1—2—3-nyaras javított **wittingai** pontyot és anyapontyot, bajorországi **aischgründi** 1—3-nyaras és anyapontyot, japánpontyot (higo), aranyorfát, naphalát, amerikai törpeharcsát, 1—4-nyaras tavi czompót, fogassüllőt, megtermékenyített fogassüllőikrát és minden egyéb tenyészhalat.

A tógazdaság kizárólag csak tenyészhalat termel.

Arjegyzékkel szolgál a Tógazdasági Intézőség Sárd és dr. Hirsch Alfréd Budapest, Klotild-palota.